

ปัจจัยทางชีววิทยา จิตใจและสังคมของมารดาที่สัมพันธ์กับคุณภาพการเลี้ยงดู การเจริญเติบโตและพัฒนาการของทารกในมารดาที่มีประวัติการใช้เมตแอมเฟตามีนขณะตั้งครรภ์

นางสาว ชนาภรณ์ ฐระพันธ์

บทคัดย่อ

การใช้สารเสพติดในหญิงตั้งครรภ์ยังพบเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทย โดยเฉพาะสารประเภทเมตแอมเฟตามีน จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าการใช้เมตแอมเฟตามีนในหญิงตั้งครรภ์ ส่งผลกระทบในแง่ลบต่อทารกในครรภ์ และมีผลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของทารกในระยะยาว นอกจากนี้หญิงตั้งครรภ์กลุ่มดังกล่าวส่วนใหญ่พบว่ามีอายุน้อย เรียนไม่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาจากครอบครัวที่ยากจน ทารกที่เกิดจากมารดาที่ใช้สารดังกล่าวมีความเสี่ยงสูงต่อการถูกทอดทิ้ง และถูกทารุณกรรม การศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบต่อมารดา และทารกที่เกิดจากมารดาที่มีประวัติการใช้เมตแอมเฟตามีนขณะตั้งครรภ์ แต่มีการศึกษาจำนวนไม่มากที่มุ่งเน้นศึกษาถึงปัจจัยที่จะมีผลต่อการดูแลสุขภาพเชิงป้องกันและการติดตามระยะยาวในครอบครัวกลุ่มนี้ ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยทางชีววิทยา จิตใจ และสังคมของมารดาที่ใช้เมตแอมเฟตามีนขณะตั้งครรภ์ สามารถช่วยให้บุคลากรทางสาธารณสุขสามารถวางแผนการช่วยเหลือให้แก่มารดาแลทารกได้ต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยทางชีววิทยา จิตใจ และสังคม ของมารดาที่ติดสารเมตแอมเฟตามีนระหว่างตั้งครรภ์ ที่ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเลี้ยงดู การเจริญเติบโตและพัฒนาการของทารก โดยปัจจัยของมารดาที่ศึกษา ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว สถานะสมรส ลักษณะครอบครัว จำนวนสามี จำนวนการตั้งครรภ์ จำนวนบุตร การคุมกำเนิด ความพร้อมในการมีบุตร การใช้เมตแอมเฟตามีนขณะตั้งครรภ์ จำนวนชนิดของสารเสพติดที่เคยใช้ ระยะเวลา ปริมาณและความถี่ในการใช้สารเมตแอมเฟตามีน

วิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาข้อมูลย้อนหลัง จาก เวชระเบียนและแบบบันทึกข้อมูลการเยี่ยมบ้านของนักสังคมสงเคราะห์ ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ระหว่างปี พ.ศ. 2546 - 2551 โดยรวบรวมข้อมูลของมารดาที่มีประวัติการใช้สารเมตแอมเฟตามีนขณะตั้งครรภ์ หรือตรวจพบสารเมตแอมเฟตามีนในปัสสาวะขณะมาคลอดที่โรงพยาบาลศิริราช ซึ่งมารดาและบุตรได้รับการติดตามเยี่ยมบ้านโดยนักสังคมสงเคราะห์ของภาควิชากุมารเวชศาสตร์ และได้รับการประเมินการเยี่ยมบ้านแต่ละครั้ง โดยหัวข้อที่ประเมินได้แก่ ทักษะการดูแลสุขภาพกาย ทักษะการดูแลสุขภาพจิต สภาพแวดล้อมของครอบครัว ชุมชนและสังคม พฤติกรรมเสี่ยงของผู้เลี้ยง การเจริญเติบโตและพัฒนาการของทารก หัวข้อละ 20 คะแนน รวม 100 คะแนน โดยการเลี้ยงดูที่เหมาะสมหมายถึงการได้คะแนนรวมมากกว่า 60 คะแนน ข้อมูลที่บันทึกทั้งหมดได้ถูกรวบรวมในคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม SPSS for Window version 17.0 (Statistic Package for the Social Sciences version 17.0 SPSS inc. Headquarters, 233 s. Wacker Drive, 11 floor, Chicago, Illinois 60606) การศึกษานี้ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการได้จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ผลการวิจัย

จากการเก็บข้อมูล มีมารดาที่มีประวัติการใช้เมตแอมเฟตามีนขณะตั้งครรภ์ที่เข้าเกณฑ์การศึกษาจำนวน 60 ราย ร้อยละ 81.7 มีอายุอยู่ในช่วง 18-35 ปี ร้อยละ 87.5 จบการศึกษาไม่เกินชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 63.2) ไม่ได้ประกอบอาชีพ และมีรายได้ต่ำกว่า 6,000 บาทต่อเดือน มารดาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.7) สมรสแล้ว ร้อยละ 53.6 ไม่ได้คุมกำเนิด และร้อยละ 93.2 ไม่ได้วางแผนที่จะตั้งครรภ์

มารดาร้อยละ 91.5 ใช้สารเมตแอมเฟตามีนตลอดการตั้งครรภ์ โดยร้อยละ 70 มีประวัติการใช้สารเสพติดมากกว่า 1 ชนิด ระยะเวลาในการใช้เมตแอมเฟตามีนส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1-2 ปี โดยใช้วันละ 1-2 เม็ด ประมาณ 1-2 วันต่อสัปดาห์

มารดาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86) ได้คะแนนการเยี่ยมบ้านครั้งที่ 1 เกิน 60 คะแนน ซึ่งหมายถึงทารกได้รับการเลี้ยงดูอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม โดยคะแนนรวมการเยี่ยมบ้านสัมพันธ์กับอายุของมารดา จำนวนบุตร และระยะเวลาในการใช้เมตแอมเฟตามีนของมารดา เมื่อพิจารณาในแง่ระดับคะแนนเฉลี่ย ปัจจัยที่มีผลต่อคะแนนรวมเฉลี่ยจากการเยี่ยมบ้านครั้งที่ 1 ได้แก่ อายุของมารดา และรายได้ของครอบครัว ส่วนคะแนนด้านการเลี้ยงดู ด้านทักษะการดูแลสุขภาพกาย ด้านทักษะการดูแลสุขภาพจิต ด้านพฤติกรรมเสี่ยงของผู้เลี้ยงดู ด้านการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กจากการเยี่ยมบ้านครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยของมารดาที่ศึกษา

สรุปการวิจัย

ปัจจัยของมารดาที่มีผลต่อความเหมาะสมในการเลี้ยงดูบุตร ขึ้นกับอายุของมารดา จำนวนบุตร และระยะเวลาในการใช้เมตแอมเฟตามีนของมารดา ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ยการเยี่ยมบ้าน ได้แก่ อายุของมารดา และรายได้ของครอบครัว นอกจากนี้ยังพบว่าอายุและระดับการศึกษาของมารดายังมีผลต่อระดับคะแนนด้านสภาพแวดล้อมของครอบครัวด้วย การติดตามดูแลครอบครัวกลุ่มนี้โดยการเยี่ยมบ้านและให้การดูแล รวมถึงการให้คำแนะนำในการเลี้ยงดูบุตร มีความสำคัญต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ของทารกโดยภาพรวม

ภาควิชากุมารเวชศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

THE BIO-PSYCHO-SOCIAL CHARACTERISTICS ASSOCIATED WITH THE QUALITY OF CHILD-REARING ENVIRONMENT AND CHILD'S HEALTH IN MOTHERS WHO USED METHAMPHETAMINE DURING PREGNANCY

MISS CHANAPORN THURAPAN

Abstract

Nowadays, prevalence of drug abuse has been universally increasing. In Thailand, Methamphetamine is one of the most popular drug abuses, particularly in the group of workers and young adults; however pregnant women also have abused of this drug and seem to be more problematic. From the previous studies, Methamphetamine abuse during pregnancy had shown some huge impacts on fetus and mothers. Moreover such abuse mothers were reported mostly as non-educated, young generation and having low socioeconomic background. Infants born from drug abused mothers were at the high risk of neglect and being abused. Most studies are reported on the neonatal and maternal outcome, but fewer studies are focused on the factors associated with preventive health care and long term following up in such complicated families. Knowing the maternal factor on Bio-psycho-social aspects of Methamphetamine abuse mothers will help health care provider targeting strategy to improve parental skill and infant growth and development.

Objective

To identify Bio-psycho-social factors of mothers having history of Methamphetamine abused during this pregnancy which were associated with maternal child rearing skill and their infants' growth and development.

Research Methodology and statistical analysis

This is a retrospective study.

Procedure

All charts of Methamphetamine abuse mothers with positive urine Amphetamine and giving birth at Siriraj hospital during January 1st, 2003 – December 31st, 2008 were reviewed. Sources of patients' charts were from medical records and social worker assessment and follow-up form. Maternal background, sexual risk behaviors and characteristic of drug abused were collected as well as infant growth and development after being followed up. Maternal bio-psycho-social factors were studied to find which factors associated with good child rearing skill and infant well being such factors included maternal age, education, occupation, income, marital status, number of partner, pregnancy, contraception, history of maternal drug abuse. Home visit assessment was done at each visit. Topic of assessment included child rearing skill, infant physical and

mental well-being, maternal behavioral risk and infant growth-development with 20 points for each topic, total 100 points for full score. Appropriate child rearing defined as getting total score > 60. All statistical analysis was performed using Statistic Package for the Social Sciences version 17.0 SPSS inc. Headquarters, 233 s. Wacker Drive, 11 floor, Chicago, Illinois 60606. This study has been approved from Siriraj Ethics Committee since 2010.

Results

Our study showed that there were totally 60 mothers who had history of Methamphetamine abuse during pregnancy and had positive urine Amphetamine. The majority of such mother (81.7%) were aged between 18 to 35 years old and 87.5% completed at most of secondary school. More than a half (63.2%) were unemployed with 79.2% having family income less than 6,000 baht per month. More than half of them (76.7%) reported being married, but 53.6% didn't use either effective contraceptive method or no pregnancy prevention with resulting of 93.2% unplanned pregnancy. The majority of mothers (91.5%) disclosed using Methamphetamine during pregnancy and 70% of such mothers were co-abusers of at least two drugs. Duration of abused were mostly of 1-2 years with frequency of once or twice a week and taking 1-2 tablets daily.

Being assessed after two home-visit following up, 97.3% of mothers were assessed as having appropriated child rearing skill. Maternal factors including age, number of partums and duration of drug abused were found to be statistical significant for maternal child rearing skill ($P < 0.05$). Also maternal age and family income were found to be statistical significant for means of full assessment score of each home visit ($P < 0.05$). There was no correlation between the maternal studied factors and infant growth and development.

Conclusion

Most of the families were reported having appropriate child rearing skill and had improved in the child rearing score after the second home-visit following up. Still there were some families did not have any improvement in taking well care for their children. Maternal age, number of children and duration of drug abuse were factors found to be strongly associated with appropriate maternal child rearing skill in such mothers. Interventions during home visit and the continuity of care possibly had some impact for infants' well being and improvement in parental skill. More prospective studies were suggested to be done for improving both infant and family outcomes.